

TÜRKÇE

SORU BANKASI

Ahmet KAYA-Faruk KOCAMAN
İslam ÇAMLIBEL-Neşe ATABEY

ALTIN KİTAP

Çözdüğün her soru altın değerinde!

3 HAMLEDE
MAT

TÜRKÇE SORU BANKASI

Dikkat! Kitabın tamamı yüksek düzeyde görsel, sanatsal ve akademik işçilik ürünüdür.

Her hakkı **Tammat Yayıncılık ve Eğitim Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti'**ye aittir.

Lütfen tamamen ya da kısmen kopya etmeyiniz.

Kopya ediyorsanız sevmişsiniz, demektir.

O hâlde satın alın yenilerinin yazılmasına vesile olun.

genel yayın yönetmeni : Süleyman Tozlu

editör : Yunus Sevindik

redaksiyon : Dilan Yamaç, Sinan Güneş, Ünzile Kocaman
Ferda Tıngıroğlu, Davut Gilcan,
Mustafa Siddık Karagöz, Eyüp Tuna

ISBN : 978-605-82121-2-1

baskı : WPC Matbaacılık San. Tic. A.Ş.

baskı tarihi : 2019

yayıncı sertifika no : 32159

Şenlikköy Mahallesi Cevizli Sokak No:16 D:6
Florya Bakırköy/İstanbul
t/ +90 212 424 00 64

bilgi@tammatyayincilik.com

www.tammatyayincilik.com

3 HAMLEDE MAT nedir?

Hamle **1**

kuralı öğren

O hücrede anlatılması gereken kural ya da formülü içerir.

Hamle **2**

örneği incele

Verilen kuralı en iyi açıklayan örneği içerir.

Hamle **3**

bir de sen dene

Özel bir sıralama ile hazırlanmış sorularla öğrenilenlerin pekişmesi sağlanır.

türkçe "3 hamlede mat" edilir mi?

akıllı hamleler

de ne demek?

Bu kitaptaki hiçbir soru rastgele yazılmadı!
Bu sebeple "akıllı hamleler" adını verdiğimiz testleri dersten hemen sonra çözdüğünde varsa türkçe dertlerini üç hamlede mat edebilirsin!

Tamam, bu iş oldu!

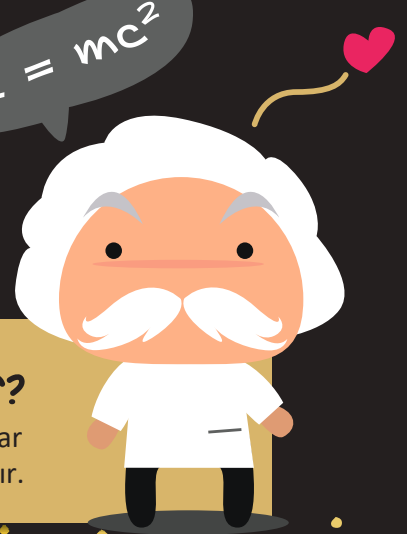
Her ünitenin sonuna tüm üniteyi kapsayan, üniversite sınavlarında çıkması muhtemel sorulardan oluşan **ünite testleri** ile kitabımızı zenginleştirdik.

başka?

başka

Hamle sorularının ardından, öğrenilen hamleleri bir arada kullanabilmek ve pekiştirmek için ara testler hazırladık.

$E = mc^2$

soruların mutfağında kim mi var?

Bu kitabın arkasında en alt seviyeden en üst seviyeye kadar farklı öğrenci grupları ile uzun yıllar çalışmış, usta türkçe hocaları vardır.

İÇİNDEKİLER

Ünite 1	SÖZCÜKTE ANLAM	
	Anlamlarına Göre Sözcükler	8
	Sözcükler Arasındaki Anlam Olayları	12
	Sözcük Öbeklerinin Anlamı ve Yorumu	21
Ünite 2	CÜMLEDE ANLAM	
	Cümle Anlamı ve Yorumu	42
	Kavramlar	46
Ünite 3	ANLATIM TÜRLERİ ve DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI	
	Anlatım Türleri	86
	Düşünceyi Geliştirme Yolları	96
Ünite 4	PARAGRAF YORUMU ve YAPISI	
	Paragraf Yorumu	116
	Paragraf Yapısı	124
Ünite 5	SES BİLGİSİ	
	Ünlülerle İlgili Ses Olayları	168
	Ünsüzlerle İlgili Ses Olayları	169
Ünite 6	YAZIM KURALLARI	
	Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler	178
	Bazı Eklerin ve Kısaltmaların Yazımı	179
	Tarih ve Sayıların Yazımı	182
	Birleşik Kelimelerin Yazımı	183
Ünite 7	NOKTALAMA İŞARETLERİ	
	Nokta, İki Nokta, Eğik Çizgi	192
	Virgül, Noktalı Virgül, Yay Ayraç	193
	Üç Nokta, Soru İşareti, Ünlem İşareti	196
	Kısa Çizgi, Uzun Çizgi, Tırnak İşareti, Kesme İşareti	197
Ünite 8	İSİM SOYLU SÖZCÜK TÜRLERİ	
	İsimler ve Tamlamalar	208
	Zamirler (Adıllar)	220
	Sıfatlar (Ön Adlar)	228
	Zarflar (Belirteçler)	236
	Edatlar (İlgeçler)	244
	Bağlaçlar	252
	Ünlemler	254

türkçe

3 HAMLEDE MOT

Ünite 9	FİİLLER	
	Fiilde Kip ve Anlam	278
	Ek Eylem	286
	Fiilde Yapı	292
	Fiilimsi (Eylemsi)	298
	Fiilde Çatı	308
Ünite 10	SÖZCÜKTE YAPI	
	Kök Bilgisi	332
	Çekim Ekleri	333
	Yapım Ekleri	336
	Birleşik Sözcükler	337
Ünite 11	CÜMLENİN ÖGELERİ	
	Temel Ögeler	346
	Yardımcı Ögeler / Cümle Dışı Unsurlar	347
Ünite 12	CÜMLE TÜRLERİ	
	Yüklemin Türüne Göre Cümleler	358
	Anlamlarına Göre Cümleler	359
	Öge Dizilişine Göre Cümleler	362
	Yapısına Göre Cümleler	363
Ünite 13	ANLATIM BOZUKLUĞU	
	Anlamla İlgili Bozukluklar (Bağdaşıklıkla Aykırılık)	374
	Dilbilgisi İle İlgili Bozukluklar (Bağlaşıklıkla Aykırılık)	378
Ünite 14	KARMA DİLBİLGİSİ	
	Ünite Testleri	392
HAMLE-3 CEVAPLAR		399

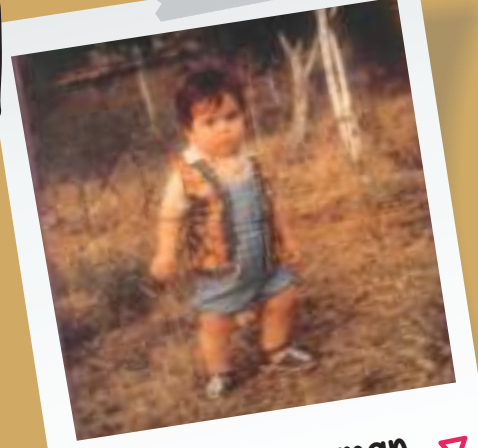
HAMLEDE
3M2T

Ustalara saygı

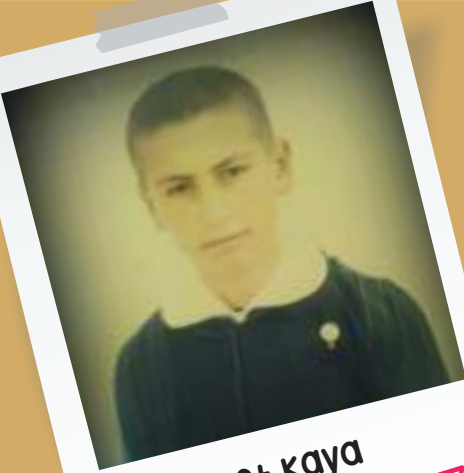
Neşe Atabey

“Kalite asla tesadüf değildir”

Faruk Kocaman

“Çalışkanlık, alışkanlık haline gelirse onu başarı takip eder. İnsan, hayallerine ve hedeflerine ulaşamasa da bu yolda çabalarken o kadar çok şey elde ediyor ki bunu zamanla anlıyor. Tecrübe, istediklerimizi elde edemediğimizde kazandıklarımızdır.”

Ahmet Kaya

“Bir bilgi bir soruyu,
bir soru bir insanı,
bir insan dünyayı değiştirir.
Gök kubbede hoş bir seda
olmak dileğiyle...”

İslam Çamlıbel

“Tercihlerimizdir
bizi başarılı kılan”

1.ünite SÖZCÜKTE ANLAM

ANLAMLARINA GÖRE SÖZCÜKLER

Temel Anlam

yan Anlam

Mecaz Anlam

Deyim Anlamı

Terim Anlamı

Ad aktarması

SÖZCÜKLER ARASINDAKİ ANLAM OLAYLARI

Deyim Aktarmaları

Dolaylama

yansıma söz

somutlaştırma

Benzetme

yakın anlamlılık

EŞ Anlamlılık

Karşıt Anlamlılık

EŞ seslilik

İkilemeler

Deyim - Atasözü

SÖZCÜK ÖBEKLERİNİN ANLAMI VE YORUMU

2.ünite
cümlede
Anlam

hamle soruları

1

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Temel anlam, bir sözcüğün akla gelen ilk anlamıdır. Sözcüklerin asıl anlamıdır.

Yan anlam, sözcüğün gerçek anlamına bağlı olarak kazandığı diğer anlamlardır. Yan anlam, genellikle benzerlik ilgisi ile oluşur.

Mecaz anlam, bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen koparak kazandığı yeni anlamıdır.

Terim anlam; bilim, sanat, meslek ve spor dalıyla ilgili kelimelerdir.

Kutuplardaki buzlar eriyor, dünya alarm veriyor. (gerçek anlam)

Yoğun kullanırsanız pantolonun dizleri eriyor. (yan anlam)

Utancından adeta erimişti adam. (mecaz anlam)

Katıların erime ve kaynama noktaları basınca göre değişir mi? (terim anlamı)

Temel anlam ve yan anlamın ortak adı "gerçek anlam" olarak kullanılır.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

I. Çitanın gözü çok güzel görünüyor.

II. Sıranın gözü doluydu.

III. Ne anasının gözüdür o.

Yukarıdaki cümlelerde "göz" kelimesinin kazandığı anlam özelliği, aşağıdakilerin hangisinde sırayla verilmiştir?

- A) Mecaz anlam - yan anlam - terim anlam
- B) Gerçek anlam - yan anlam - mecaz anlam
- C) Yan anlam - gerçek anlam - mecaz anlam
- D) Gerçek anlam - mecaz anlam - yan anlam
- E) Terim anlam - yan anlam - yan anlam

Çözüm:

Birinci örnekte göz kelimesi görme organı anlamında kullanılmıştır. Akla gelen ilk anlam olduğu için gerçek anlamındadır. İkinci örnekte, gerçek anlamından tamamen uzaklaşmadan benzerlik ilgisiyle yan anlamda kullanılmıştır. Üçüncü örnekte "göz" kelimesi "çok gözü açık, kurnaz" anlamında mecaz anlamıdır.

Cevap: B

HAMLE - 3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi temel, hangisi yan anlam anlamda kullanılmıştır?

I. Kanadı kırık kuş merhamet ister.

II. İnce bir çubuk getirmişti dikmek için.

III. Okulun karşısına yeni bir büfe açtılar.

IV. Burnundan estetik ameliyat olmuş.

2. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi temel, hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

Eli, o gün yanmıştı, çok üzülmüştük.

İnce fikirli insanlar, duyarlı olurlar.

Konserve şişesinin kapağını zorla açtı, şişeyi eşine verdi.

Sen fikir dünyamızın ısıtı oldun öğretmenim.

Eğri cetvelden doğru çizgi çıkmaz.

3. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi yan, hangisi terim anlamda kullanılmıştır?

I. Uçağın kanadından hasar gördüğü anlaşıldı.

II. Sinop Burnu, Türkiye'nin kuzeydeki en uç noktasıdır.

III. İkizkenar üçgenin taban açıları eşittir.

IV. Bugünkü fizik dersinde ışık ve kırılma konusunu işleyeceğiz.

4. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi gerçek anlamından uzaklaşıp farklı bir anlam kazanmamıştır?

I. Kaz, perde ayaklı bir hayvandır.

II. Olayın üstündeki sır perdesi aralandı.

III. Hasretinle yandı gönlüm.

IV. Irmağın ağız, bir delta ovasından denize açılıyordu.

HAMLE-1

kuralı öğren!

1. Ad aktarması (Mecazı Mürsel)

Bir sözcüğün benzetme ilgisi olmadan başka bir sözcük yerine kullanılmasıdır. Parça - bütün, yazar - eser, iç - dış, yer - yaşayan ilgisi kurulur.

Siz karşı masaya oturabilir misiniz, diye seslendi. (sandalye)

Nişanlısına tek taş almış. (yüzük)

Gazetemiz yeni bir imzayla anlaştı. (yazar)

Tokatköy, bu duruma tepki gösterdi. (halk)

Adresi bir de şu eve sor. (insan)

Şu giden araba korna çaldı. (şoför)

Üsküdar, deprem olunca sabaha kadar uyumadı. (insanlar)

Bir çift gözün esiri oldum. (insan)

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

"Bir hilal uğruna ya Rab, ne güneşler batıyor." cümlesinde benzetme amacı gütmeksizin "hilal" sözcüğü "bayrak" yerine kullanılmıştır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde buna benzer bir anlam olayı vardır?

- A) Anmasınlar adını candan anan dudaklar
- B) Ne şair yaş döker ne âşık ağlar
- C) Tarihe karıştı eski sevdalar
- D) Havada bulut yok, bu ne dumandır.
- E) Gökyüzünün başka rengi de varmış.

Çözüm:

A'da "dudaklar" kelimesi, benzetme amacı gütmeksizin başka bir söz yerine yani "insan" yerine kullanılmıştır. Parça - bütün ilişkisi kurulmuştur.

Cevap: A

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, benzetme amacı gütmeksizin başka sözcük yerine kullanılmıştır?

- I. Bakırköy, o gün meydana toplanmıştı.
- II. Kadıköy, Boğaz'ın güneybatısına kurulmuş bir ilçedir.
- III. İstanbul, bu olaydan sonra ayağa kalktı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad aktarması (mecazı mürsel) kullanılmıştır?

- I. Ankara'da, 1402'de büyük bir savaş olmuştu.
- II. Lütfen şu camı açar mısın, diye seslendi.
- III. Modacılar mantoya cep koymayı uygun bulmazlar.
- IV. Siz şimdi gidin, onu cepten ararsınız?

3. "Gökten bereket yağıyordu o akşam." cümlesinde benzetme amacı gütmeksizin "bereket" sözcüğü "yağmur" yerine kullanılmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde benzer bir anlam olayı vardır?

- I. Kıyasıya yarışıyordu Boğaz'da yelkenler.
- II. Beyhude seslenir, beyhude çağlar.
- III. Bina, haşerelere karşı ilaçlandı.
- IV. Heyelan tehlikesi karşısında karşı bina ayağa kalktı.

- 4. I. Camı takalı daha on beş gün olmuştu, cam yine kırıldı.
- II. Ankara, Atina'ya nota verdi.
- III. Çocuk, ayaklarını çıkarmadan içeri girdi.
- IV. Beş tabak yedi, yine de doymadı.
- V. Sobayı erkenden yak, çocuklar üşümesin.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde ad aktarması (düz değişmece) kullanılmamıştır?

1. Mitoloji de semboller kadar geniş bir yer tutar paganizmde

I
hatta paganizmi bize anlatan en güzel hikayelerdir mitolojiler. Doğa olaylarını ve kahraman kişilikleri, tanrıları, tanrıçaları ele alan mitolojiler tarihin ve paganizmin en temel yapı taşıdır.

II
Hatta tıpkı doğayla bir bütün olmak kolektif bir biçimde nasıl bize geçtiyse, mitolojinin de o şekilde geçerek bilinçlerimizde bir yer edindiğini savunan çok ünlü bir psikiyatrist vardır: Carl

IV
Gustav Jung. Jung'a göre bazı belli başlı arketipler (ilk model) vardır, bunlar geçmişten günümüze kolektif olarak gelirler ve bilinçlerimizde, bilinçaltılarımızda biz fark etmeden bir şeyin

sembolü olarak kalırlar, mitler gibi.

Bu parçada altı çizili yerlerin hangisinde mecazlı bir kullanım söz konusu değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. "Türkiye, Milli Takım'ı canı gönülden destekliyordu." cümlesindeki "Türkiye" sözcüğü Türkiye'de yaşayan insanlar yerine kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna benzer bir kullanım yoktur?

- A) Annesinin yaptığı bu güzel yemekten tam iki tabak yedi.
B) Arabayı riskli kullanınca arka koltukta oturan adam başırdı.
C) Bu gördüğümüz yoksul adam, küfesiyle geçinir, ekmeğinin peşindedir.
D) Parkta oturmuş, oynayan çocukları izliyordu, gününü böyle geçiriyordu.
E) Okul dağılınca yollar kalabalıklaşır, şoförler için dikkat zamanıdır.

3. I. Odayı mumların ağır kokusu doldurmuştu.
II. Oldukça ağır bir sorumluluğu vardı.
III. Okulda hademelik, zahmetli ve ağır bir işti.
IV. Ağır adımlarla okula doğru gidiyordu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde "ağır" sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

4. "Köprü kurmak" sözü aşağıdakilerden hangisinde cümleye farklı bir anlam katacak şekilde kullanılmıştır?

- A) Onun eserleri geçmiş ile günümüz arasında köprü kurar.
B) Halide Edip Doğu ile Batı arasında köprü kurmaya çalışır.
C) Söz ve davranışlarıyla arkadaşları arasında köprü kurmuştu.
D) Asya ve Avrupa yakası arasında üçüncü köprü kurma çalışması başladı.
E) Mevlana, insan sevgisiyle medeniyetler köprüsü kurmayı başarmıştı.

5. (I) Martıları gören kadın, o kız çocuğu havasını bırakıp durgunlaşan denizi de görmeye başladı. (II) Anlaşılan tam kalkmayı düşündüğü sırada uykuya dalmıştı. (III) Yıllar önce aldığı, defalarca kordonunu değiştirdiği, yeni bir tanesini almayacak kadar sevdiği saatine kaydı gözleri. (IV) Öğlene yedi dakika kalmıştı, sabah evden kaçta çıktığını hatırlamaya çalıştı fakat ansızın gelen baş ağrısı ona engel oldu. (V) Aceleyle cebinden sigara paketini çıkarıp sigarasını yaktı, derin ve ardı ardına nefeslerden sonra boğazında o alışmış olduğu acılık belirince biraz olsun deniz havası için ara verdi.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde ad aktarması vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. "Açmak" sözcüğünün aşağıdaki açıklamalarından hangisi, birlikte verilen örnek cümleye uygun değildir?

- A) Psikolojik olarak rahatlatmak, içe kapanıklığı gidermek / Rehber öğretmen öğrenciyle konuşarak onu açmaya çalışıyordu.
B) Kapalılığı bertaraf etmek / Annesi bidonun kapağını zorlukla açtı.
C) Hizmete sokmak / Okulun karşısına bir büfe açtı.
D) Engeli kaldırmak / Akan suyun önündeki kütüğü alarak suyun önünü açtı.
E) Çalışır duruma getirmek / Bu müzeyi yeni Cumhurbaşkanı açtı.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "bırakmak" sözcüğü "bir işe devam etmemek, bir işten veya alışkanlıktan vazgeçmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) Recep Dede malının tamamını Kızılay'a bırakmış.
- B) Bu son hadiseden sonra kendini tamamen bırakmış.
- C) Her gönülde bir sızı bırakarak yaşamış.
- D) Uzun yıllar severek yaptığı öğretmenliği bıraktı.
- E) Çocukken beni sokakta oynamaya bırakmazlardı.

2. Benzetme amacı gütmeksizin bir sözcüğün başka sözcük yerine kullanılmasına ad aktarması (mecazı mürsel) denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisinde ad aktarması yoktur?

- A) Bereket yağıyor gökten, bereket!
- B) İnsanlar yirmi yıl önce buradan göç etmişler.
- C) Adamcağız dün Hakk'ın rahmetine kavuştu.
- D) Kalemlerimiz gazetelerde kendilerini gösterebilmekte.
- E) Üniversitenin bu kürsüsünden kimler gelip geçti!

3. Ayakkabı dar olunca dünya başa zindan olur.

Yukarıdaki atasözüne "dar" sözcüğünün kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Bu dar vakitte hiçbir yere gidilemez.
- B) İstanbul'un dar sokaklarında saatlerce dolaştı.
- C) Elbisesi dar geldiği için çok huzursuzdu.
- D) Dar görüşlü insanlarla konuşmak çok zordur.
- E) Eli dara düşünce dostlarından yardım istedi.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "eğilmek" sözcüğü gerçek anlamının dışında kullanılmıştır?

- A) Elektrik direği sağa doğru biraz eğilmiş.
- B) Padişahın karşısında saygı ile eğilir.
- C) Çocuğunu öpmek için hafifçe eğildi.
- D) Medya son zamanlarda bu konuya eğiliyor.
- E) Başaklar, rüzgarın şiddetinden başlarını eğiyor.

5. Bu olay üzerinde gereğinden fazla durdu.

"Durmak" sözcüğünün bu cümledeki anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatta olmak, yaşamak
- B) İlgilenmek, alaka göstermek
- C) Merak etmek
- D) Hareket etmemek
- E) Kendinden izler bulmak

6. Kinaye bir sözün aynı anda hem gerçek hem mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmasıdır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük bu açıklamayı örneklendirmektedir?

- A) Ben bu yükü daha fazla taşıyamam.
- B) Film seyretmek insanı dinlendirir.
- C) Gerekli açıklamayı yapmak başkana düşer.
- D) Teklifini kabul etmeyince çok kırıldı.
- E) Bu acı sözleri ondan duymak beni üzdü.

hamle soruları

3

HAMLE-1

kuralı öğren!

Deyim Aktarmaları

a) İnsandan Doğaya Aktarma (Kişileştirme)

"Bana öyle bakmayın nazlı bulutlar." cümlesinde "nazlı" olma özelliği insana aittir, buluta aktarılmıştır.

b) Doğadan İnsana Aktarma

"Okulun müdürü köpürdü, öğrencilere çok kızdı." cümlesinde "köpürmek" doğaya ait bir özellikken insana aktarılmıştır.

c) Doğadan Doğaya Aktarma

"Bir aslan miyav dedi." cümlesinde kediye ait olan "miyav" sesi, "aslan"a aktarılmıştır.

d) Duyular Arası Aktarma

"Yiğidi kılıç kesmez, bir acı söz öldürür." cümlesinde tadarak fark edilen "acı" kelimesi, işitilerek fark edilen "söz" e aktarılmıştır.

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

"Göğün mağrur bakışlı bulutları" dizesinde görülen anlam olayı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Ad aktarması
- B) Deyim aktarması
- C) Dolaylama
- D) Somutlaştırma
- E) Benzetme

Çözüm:

"mağrur bakışlı" olma özelliği insana aittir, bulutlara aktarılmıştır. İnsandan doğaya aktarma, deyim aktarmasıdır.

Cevap: B

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde doğadan doğaya aktarma vardır?

- I. Tatlı bakışıyla herkesi büyülüyordu.
- II. Minik fare kükredi.
- III. Şahlanan grevler içinde kahkahalarım küstah...

2. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde insandan doğaya aktarma yapılmıştır?

- I. Tatlı bir sesi vardı sanatçının.
- II. Kedi pır uçuverdi
- III. Kalın sesli bir sanatçıydı, sesini iyi kullanıyordu.
- IV. Aheste çek kürekleri mehtap uyanmasın.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim aktarması söz konusu değildir?

- I. Etkileyici sesiyle çok güzel şarkı söylüyordu.
- II. Şu dalgın su, esefle bakıyor zamane çocuklarına.
- III. Yaşlı çınarlar, tarihten bir şeyler anlatıyordu.
- IV. Tatlı rüzgâr, es yiğidin bağrına es.

4. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde duyular arası aktarmaya başvurulmuştur?

- I. Yılların yükünü sırtında taşıyordu ihtiyar deniz.
- II. Yorgun tepelerde, dinlenen yamaçlar...
- III. Adam adeta kükredi, bağırmağa başladı.
- IV. Sert sözler, öğrencilerde onulmaz yaralar açabilir.

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Dolaylama

Bir sözcükle anlatılabilecek bir varlığın en az iki sözcükle anlatılmasıdır.

"Meşin yuvarlak, file bekçisinin sağından ağlarla buluştu." cümlesinde "meşin yuvarlak", "top" yerine; "file bekçisi", "kaleci" yerine kullanılmıştır.

Yansımalar

Doğa taklidi seslere yansıma denir.

"Kuzu meledi." cümlesinde "melemek" kuzu sesinin taklidi olduğu için yansımadır. Kuzudan böyle bir ses duyarız.

"At kişnedi." cümlesinde ise "kişnemek" yansıma değildir çünkü biz attan böyle bir ses duymayız.

Somutlaştırma

Somutlaştırma, soyut olanı görünür kılmaktır.

"Bunu yapmak yürek ister." cümlesinde "yürek" sözcüğü "cesaret"i somutlaştırmıştır.

Benzetme

Bir yanıyla zayıf olan, aynı yönden güçlü olan varlığa benzetilir.

"Aslan gibi güçlü bir futbolcuydu." cümlesinde "futbolcu" bir yönüyle güçlü olan "aslan"a benzetilmiştir.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

"Bu sınıfın öğrencileri konuyu hemen kavradı." cümlesinin yükleminde görülen anlam olayı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Dolaylama
- B) Somutlaştırma
- C) Benzetme
- D) Ad aktarması
- E) Deyim aktarması

Çözüm:

"kavramak" kelimesi somut anlamı kelimeyken "anlamak" soyut anlamı kelimesini somutlaştırarak anlatmıştır.

Cevap: B

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "dolaylama" kullanılmıştır?

- A) Şehir, geceyi sokakta geçirdi.
- B) Batı, Türkiye konusunda ikircikli davranıyor.
- C) Yurt yönetimi, bu olaydan sonra denetimi sıkılaştırdı.
- D) Taçsız kral, minnetle anıldı.
- E) İmparator, takıma hücum futbolu oynattı.

Çözüm:

A,B, C, E seçeneklerinde dolaylama yoktur. D seçeneğindeki "taçsız kral" sözü, Metin Oktay için kullanılmıştır.

Cevap: D

HAMLE - 3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yansıma değildir?

- I. Yağız atlar kişnedi.
- II. Meşin kırbaç şakladı.
- III. Çocuk, kulağıma yavaşça fısıldadı.
- IV. Yoldan geçenlere bu köpek hep havladı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde herhangi bir anlam olayı yoktur?

- I. Bu şirketin muhasebecisi topun ağzındaymış.
- II. Mis gibi kokan kırlarda yaşamış onlar.
- III. Enginlere inen bir kuğudur yalnızlık.
- IV. Yalnızlık, yaşlılık döneminde daha zor olur.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangi ikisinde bir sözcükle anlatılabilecek bir kavram iki sözcükle anlatılmıştır?

- I. Ceylanpınar, sessiz sakin hayatını sürdürüyor.
- II. Yavru vatan, bugün çekişmeli bir seçim yapacak.
- III. Köy, bu olaydan dolayı muhtara tepki gösterdi.
- IV. Bacasız sanayi, Rusya kriziyle zor günler geçiriyor.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma sözcük vardır?

- I. Denizin ısıltısı gözümüzü kamaştırıyordu.
- II. Artık bombalar masum insanlar için patlamasın.
- III. Ormanın içinde değerli bir taşı parlayan.
- IV. Öter şeyda bülbül seher vakitlerinde.

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde zıt anlamlı kavramlar bir arada kullanılmıştır?

- A) Çok gerilerde kalmış çıktığım liman
Yok görünürde sığınacak bir ada
- B) Benziyor bir mermere alnını koyan dere
Bu ateş mabedinde bir ateşten ejdere
- C) Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol
- D) Bir zafer müjdesi burda her isim
Yekpâre bir anda gün, saat, mevsim
- E) Uzak bir iklimin ılık havasında
Güneş, yer, gök, deniz iç içe kaynaşır

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde kişileştirme yapılmıştır?

- A) Dağlarının, dağlarının ardı korkunçtur.
Hiç akıl edip de düşünen var mı
- B) Kurdun karıncanın rızkını veren
Toprak nasıl ayırılır
- C) Memleket hasretiyle yandım tutuştum
Dayanır mı gönül bu hasrete
- D) Ama akşam erken iniyor mahpushaneye
Ve dışarıda delikanlı bir bahar
- E) İki mavi, kocaman korku çiçeği
Açar derin kuyularda

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde somutlaştırma yapılmıştır?

- A) Yakın gelecekte geçmişten elbette şikayet edeceğiz.
- B) Sözün bittiği yerde bakışlar daha anlamlı olabilir bazen.
- C) Okuyucu kitaplarda ne aradığının farkında olmayabilir.
- D) Ocağın başında hasret çeken gönüller toplanmıştı.
- E) Sınav stresini yenmek için üniversitenin hayalini kurmak çoğu kez işe yarar.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansıma sözcük vardır?

- A) Atların kışnemeleri kulaklarımdan gitmiyor.
- B) Çocuğun yüzü pırıl pırıl parlıyordu.
- C) Bildiklerini yavaş yavaş kız arkadaşına anlatıyordu.
- D) Sınava girince kalbi küt küt atmaya başladı.
- E) Yumuşak bir bakış attı içeriye doğru.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı kelime aynı cümlede kullanılmıştır?

- A) Her işin öncesinde o işin sonrasını düşün.
- B) Hayatı boyunca dertli yaşadı.
- C) Yalan yanlış bilgilerle iş yapıyorsun.
- D) Gerçek dostlar kötü günde belli olur.
- E) Ak saçlarını alıp eline kara hülyalara dal anneciğim.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dokunma duyusundan görme duyusuna aktarma söz konusudur?

- A) Yumuşak sözler, buzları eritir; husumeti ortadan kaldırır.
- B) Biz Batı'yı örnek almalı mıyız, önce buna karar vermeliyiz.
- C) Araba korna çaldı, yine de duymadın; ne kadar dalgınsın öyle.
- D) Ağzında çıkan yaraların stresten kaynaklandığı söyleniyor.
- E) Keskin bakışlar kuvvetlidir, muhatabınızı etkiler.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, somut anlamından uzaklaşıp soyut bir özellik kazanmamıştır?

- A) Türkiye, iki ülke arasında ilişkilerin gelişmesi için köprü olmak zorundadır.
- B) Yüreğin sızlamadı mı tüm bunları yaparken be hey vicdan-sız?
- C) Bu karmaşık sorunları çözmek için kafa gerekir.
- D) Acı biberleri yerken nasıl terliyordu, bir görmeliydiniz.
- E) Acı çeker bu gönül, söylesem şikâyet olur.

8. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi so-yut anlamlı değildir?

- A) Çok tatlı bir gülüşü vardı.
- B) Acı bir ses her tarafa yayıldı.
- C) İlık bir tebessüm yayıldı yüzüne.
- D) Çok tatlı bir çocuktu o.
- E) Karanlık gecelerde hep ararım seni.

1. Dolaylama, bir varlığı ya da kavramı birden fazla sözcükle karıştırmaktır.

Aşağıdakilerin hangisinde dolaylama yoktur?

- A) İnsanlar sihirli kutuyu izlemekten kitabı unuttu.
 B) Beyaz ölüm, kendisine alışanların canına okuyor.
 C) File bekçimiz, zor da olsa, penaltıyı kurtardı.
 D) Türkiye'nin kalbi, yeni sorunlarını çözmek için kolları sıvadı.
 E) İmparator, takımı hiç beklenmedik bir tarzda sahaya sürdü.

2. 1. Gelmeyebilirsin ama en azından bir haber verseydin.
 2. Bu sabah hiç yoktan otobüsü kaçırdım.
 3. Bu çuval etse etse elli kilo eder.
 4. Bari işin ucundan tut da işi bitirelim.
 5. Kazaya neredeyse biz de karışıyorduk.

Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde, altı çizili sözcükler aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 - 2 B) 1 - 3 C) 1 - 4 D) 3 - 4 E) 2 - 5

3. I. Bir de İstanbul'a geldim ki: bütün çarşı, pazar Naradan çalkalanıyor, öyle ya... Hürriyet var
 II. Kimse farkında değil, anlaşılan, yaptığının Kafalar tütsülü hülya ile gözler kırıgın
 III. Kadın erkek koşuyor borç ederek Avrupa'ya Sapa düşmekte bizim şıklara, sanırım Asya
 IV. Zurnalar şehir ahalisini takmış peşine Yedisinden tutarak da dayanın yetmişine
 V. Cahil okur amma âlim olamaz Kâmillik ilmini herkes bilemez

Yukarıdakilerin hangisinde zıt (karşıt) anlamlı kelimeler aynı dizede kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün ses-teşi yoktur?**

- A) Benden sana bir öğüt kendi ununu kendin öğüt.
 B) El gibi dolaşma Anadolu'da, yurdunu içinden tanı.
 C) Zor yolları geçerek rahata ulaştı.
 D) Her yıl eş dost ziyaretine giderim.
 E) Yakıcı güneşin altında akşama kadar çalıştı.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde dolaylama yoktur?**

- A) Meşin yuvarlak kaleyle buluştu.
 B) File bekçisi bugün çok harikaydı.
 C) Kara elmas bu yıl yatırımcının yüzünü güldürdü.
 D) Ege'nin incisi bu yıl çok eğlenecek.
 E) Milliler geç kazanınca Türkiye ayağa kalktı.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük duyular arası aktarma yoluyla mecaz anlam kazanmıştır?**

- A) Liderlerin her zaman böyle büyük hayalleri olur.
 B) Kardeşimin acı feryadı boşlukta yankılandı.
 C) Okulun bahçesi yüksek tel örgülerle kapatılmış.
 D) Yazdığın şiirde güzel bir üslup kullanıyorsun.
 E) Etkileyici bir ses tonunun olduğunun farkında değil.

7. **Aşağıdakilerin hangisinde tatma duyusuyla algılanabilen bir kavram işitme duyusuyla ilgili kullanılmıştır?**

- A) Ses renginizi herkes beğeniyor, siz güzel şarkı söylüyorsunuz.
 B) Bu sert bakışlarla herkesi korkutursun sen.
 C) Tatlı bir rüzgâr çıktı dün ikinci vakti.
 D) Kadıköy sahilinde martıların acı çığlıkları geliyordu.
 E) Tatlı bir gülücük attı bebek annesine.

HAMLE-1

kuralı öğren!

Eş Anlamlı (Anlamdaş) Kelimeler

Yazılışları farklı, anlamları aynı kelimelere anlamdaş kelimeler denir.

Biçem ⇔ üslup

Karşıt (Zıt) Anlamlı Kelimeler

Aralarında karşılık ilgisini taşıyan kelimelere zıt anlamlı kelimeler denir.

Gelmek ⇔ gitmek

"Gelmek" kelimesinin zıddı "gelmemek" değil "gitmek"tir; "gelmemek" olumsuzdur.

Eş Sesli (Sesteş) Kelimeler

Yazılışları aynı, anlamları farklı sözcüklere denir.

Kalem böyle çalınmıştır yazıma

Yazım kışıma uymaz, kışım yazıma

"Yazıma"lar; yazılışları aynı, anlamları farklı olduğu için sesteştir.

Nicelik ve Nitelik Bildiren Kelimeler

Nicelik ölçülebilir, nitelik durum bildirir.

Büyük lokma ye, büyük söz söyleme.

Büyük lokma ölçülebilir olduğu için niceliktir. Büyük söz, ölçülemez olduğu ve durum bildirdiği için niteliktir.

Somut ve Soyut Anlamlı Kelimeler

Somut sözcük, beş duyudan herhangi biriyle algılanabilir.

Odanın ışığı ⇔ Somut

Umut ışığı ⇔ Soyut

Genel ve Özel Anlamlı Kelimeler

Genel daha çok varlığı kapsar, özel daha az varlığı kapsar.

Gül, dalında güzeldir (genel).

Gül, susuz kalmış. (Bir gül olduğu için özel anlamlıdır.)

HAMLE-2

örneği incele!

Örnek:

- I. Eski dosttan düşman olmaz; yenisinden hayır gelmez.
- II. Halk arasında baykuş uğursuz bir kuştur.
- III. Genç yazarlar, o dönemin ünlü yazarlarına öykünüyor.
- IV. Salon bin kişilikti, oldukça genişti.
- V. Benden sana bir öğüt, kendi ununu kendin öğüt.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?

- A) I.cümlede "eski-yeni, dost-düşman" kelimeleri zıt anlamlıdır.
- B) II. cümle, genelden özele bir durum bildirir.
- C) III. cümledeki "öykünmek" kelimesinin eş anlamlısı "taklit etmek"tir.
- D) IV. cümledeki "geniş" kelimesi, nicelik bildirir.
- E) V. cümledeki "öğüt" kelimesinin sesteşi vardır.

Çözüm:

"Halk arasında baykuş uğursuz bir kuştur." cümlesi genelden özele değil, özelden genele sıralanmıştır.

Cevap: B

Örnek:

- I. Su gelir güldür güldür
- II. Gel de yar beni güldür

Bu dizelerde geçen "güldür" sözcükleri arasında ses bakımından benzerlik, anlam bakımından ayırım vardır; sözcüklerden biri, diğerinin yan anlamı değildir.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde benzer bir ilişkide kelime kullanılmamıştır?

- A) Aheste çek kürekleri mehtap uyanmasın
Bir âlemi hayale dalan ab uyanmasın.
- B) Hayatı sayfa sayfa okuduğum boş
Sonundaki imtihanı kaybettim.
- C) Şakaklarım kar mı yağdı ne var
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz
- D) Yaş otuz beş yolun yarısı eder
Dante gibi ortasındayız ömrün
- E) Kısmetindir gezdiren yer yer seni
Arş çıkısan akıbet yer yer seni

Çözüm:

A'da "dal", C'de "var", D'de "yaş", E'de "yer" kelimeleri sesteş kullanılmıştır.

Cevap: B

HAMLE-3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin hangi ikisinde birbiriyle eş anlamlılık (anlamdaşlık) ilgisini oluşturabilecek sözcükler kullanılmıştır?

- I. Bir yazınsal yaratının üretilme sürecini irdelemek gerekir.
- II. Edebi eserler, yazarın ruhundan izler taşır.
- III. Uygarlığın hem olumlu hem olumsuz yönleri vardır.
- IV. Bilim, uygarlığın gelişimine önemli katkılar sağlamıştır.

2. I. Öğle saatlerinde çok fena yağmur yağdı.
II. Yemekler az gelince gençlerin bir kısmı aç kaldı.
III. Akıllı düşman, akılsız dosttan hayırlıdır.
IV. Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde zıt (karşıt) anlamlı sözcük kullanılmıştır?

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yüksek" sözcüğü nicelik anlamıyla kullanılmamıştır?

- I. Türkiye'nin en yüksek binası hangi semttedir?
- II. Ülke, yüksek fikirlerle kalkınır, derdi babam.
- III. Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar.
- IV. Yüksek duvarlar örerek saldırıları önleyemeyiz.
- V. Dünyanın en yüksek dağı hangisidir?
- VI. Yüksek koltuklar yaptırmışlar o firmaya.

HAMLE - 1

kuralı öğren!

İkilemeler (Yinelemeler)

Aralarında anlam ya da ses yönünden çeşitli ilgiler bulunan iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan sözlerdir. İkilemeler cümlede pekiştirme görevi yaparlar.

Anlam İlgisi Bakımından İkilemeler:

1. Aynı sözcüğün tekrarıyla oluşabilir:

Koca koca, güzel güzel, şehir şehir, iri iri...

2. Eş anlamlı sözcüklerle oluşabilir:

Bitmez tükenmez, ses seda, akıllı uslu...

3. Yakın anlamlı sözcüklerle oluşabilir:

Gürültü patırtı, uçsuz bucaksız, sere serpe...

4. Zıt anlamlı sözcüklerle oluşabilir:

Aşağı yukarı, iyi kötü, büyük küçük...

5. Biri anlamlı biri anlamsız sözcüklerle oluşabilir:

Eski püskü, tek tük, ufak tefek, yırtık pırtık...

6. İki anlamsız sözcükle oluşabilir:

Eciş bücüş, süklüm püklüm, ıvır zıvır, abur cubur...

7. Yansıma sözcüklerden oluşabilir:

Şırıl şırıl, horul horul, harıl harıl...

8. Olumlu ve olumsuz sözcüklerden oluşabilir:

Olur olmaz, gider gitmez, canlı cansız...

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcükler tek başına kullanılamaz?

- A) Mırın kırın etme de olanları anlat.
- B) Gürül gürül akan suyun yanında piknik yaptılar.
- C) Bugün harıl harıl ders çalışıyorlardı.
- D) Teker teker bütün evler arandı, zanlı bulunamadı.
- E) Ufacık tefecik bir çocuktuk, çok seviliyordu.

Çözüm:

A'da "mırın kırın" ikilemesi iki anlamsız kelimeden oluştuğu için ikilemeyi oluşturan sözcükler tek başına kullanılamaz.

Cevap: A

HAMLE - 3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki ikilemelerin hangisi farklı yolla oluşmuştur?

- I. Yalan yanlış sözlerle beni aldattın.
- II. Doğru dürüst bir insanla karşılaşmayacak mıyız bu semtte?
- III. Ufak tefek bir insandı ama yorulmak nedir bilmezdi.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim içinde kullanılmış bir ikileme vardır?

- I. Etiye sütlüye karışmaz, kimsenin huzurunu bozmazdı.
- II. Şehir şehir dolaşmış, en son Yalova'da yaşamaya karar kılmıştı.
- III. Yan yana oturuyorlar, samimi görünüyorlardı.
- IV. Bütün takım tel tel dökülüyordu, ağır bir yenilgi almıştık.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme cümleye "zorlukla, güçlükle" anlamı katmıştır?

- I. Askerler, bu arazide çamurlara bata çıka yürüyordu.
- II. Eski püskü kıyafetiyle gelmişti, yoksulluğu her halinden belliydi.
- III. Her şeyi açık açık anlatmıştı yöneticiler.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ikilemelerden hangisi "zaman" anlamıdır?

- I. Bitmez tükenmez hikâyeler anlatıyordu yaşlı adam.
- II. Olur olmaz her şeye karışıyordu bu genç.
- III. Gelir gelmez işe başladı, oldukça gayretliydi.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyi oluşturan sözcükler tek başlarına kullanılamaz?

- A) Yalan yanlış sözlerle çevrendekileri değil, kendini kandırıyorsun.
- B) Güçlü kuvvetli görünen adam eşi ölünce dünyaya küsmüştü.
- C) Akşamları abur cubur yemeyi seviyor, bu yüzden çok kilo alıyor.
- D) Aradan aşağı yukarı on yıl geçse de o aklından çıkmıyordu.
- E) Doğru dürüst insanlarla görüşmeye başladığında daha huzurlu olacaksın.

2. Anlam genişlemesi yoluyla somut anlamlı bir ad, bir de soyut anlam kazanabilir, örneğin, somut anlamıyla 'aydınlık veren' anlamındaki 'ışık' kelimesi 'rehber, yol gösterici' anlamına gelerek soyut bir anlam da kazanabilir.

Böyle bir anlam değişmesini ve genişlemesini örneklendiren kelime, aşağıdakilerin hangisinde kullanılmamıştır?

- A) Tevfik Fikret ile Haluk arasındaki ipler, Haluk Amerika'dan dönmeyince koptu.
- B) Kanadı kırık bir aşk ile sevdâ dağlarına tırmanabilir misin?
- C) Gözünün önündeki film karesi hayatı boyunca aklından çıkmayacaktır.
- D) Bunu yapmaya yürek ister, bu her babayiğidin harcı değil.
- E) Ustalar, taşları adeta bir gelin gibi süslemişlerdi.

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde karşıt kavramlar bir arada kullanılmamıştır?

- A) Neden böyle düşman görünürsünüz
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar
- B) Boğaz gümüş bir mangal
Kaynatır serinliği
- C) Bu sonbaharın ilk günlerinde
Beyaz bir güzelliğe gömüldü her yer
- D) Siz geniş zamanlar umuyordunuz
Kimsenin bilmediği dar vakitlerde
- E) Küçük hayallerin kurulduğu yerlerde
Büyük insanlar yaşayamaz

4. "Zaman zaman bizim ofise uğradı, memleket meselelerini konuşurduk." cümlesindeki ikilemenin cümleye kattığı anlam aşağıdaki ikilemelerden hangisinde vardır?

- A) Bu inşaatın bir an önce bitmesi için gece gündüz çalışması gerekiyor.
- B) Her konu üzerinde uzun uzun düşünür, sonra fikir yürütmeye çalışırdı.
- C) Aradan aşağı yukarı beş yıl geçince kaybolan çocuktan umudu kestiler.
- D) Ara sıra Boğaz kıyılarına iner, balık tutarak vakit geçirirdi.
- E) Sık sık bunu yapar, dostlarını kendisinden uzaklaştırırdı.

5. Her nefeste eyledik yüz bin günah
Bir günaha etmedik hiçbir gün ah

Yukarıdaki dizelerde altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

- A) Niçin kondun a bülbul dalımdaki asmaya
Ben yerimden ayrılmam götürseler asmaya
- B) Kainatta ne varsa suda yaşadı önce
Üstümüzden su geçer doğunca ve ölünce
- C) Su hareketsiz, zikir ahenk, şırıltı
Akmayan kokar diye esrarlı bir mırıltı
- D) Bir hamam ki arınma gayesinde şaheser
Arınmışların yeri cennette nurlu kevser
- E) Yıkılan sarayımda tek bir nakış kalmadı
Dışa mihlandı gözler, içe bakış kalmadı

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklayıcısıyla birlikte verilmiştir?

- A) Nişanlısıyla mahallede düşman çatlatırcasına gezip herkesi kıskandırmıştı.
- B) Akrabalarının hepsine düşman gözüyle bakmaktan vazgeçmedi.
- C) Yaptığı yanlışlarla elalemin diline düşeceğini hiç düşünmemişti.
- D) Onun bu başarıları hepimizin gözünü dolduruyordu.
- E) Askerdeki oğlunun dönüşünü dört gözle bekliyordu Nene Hatun.

1. Normal ölçülerde korku, eylem ve düşünce için zorunludur; duyularımızı ve zihnimizi uyarır; o olmadan ne bir cesaret ne de bir korkaklık edimi olur... O olmadan, edim olmaz kısacası. Ama ölçüyü kaçırınca içimizi kaplar, dışarı taşar. Zararlı bir etkene, zulme dönüşen korku budur. Titreyen, başkalarını titretme düşü kurar; dehşet içinde yaşayan vahşet içinde ölür. Böyleydi Roma imparatorları. Birazdan boğazlanacaklarını hissettiklerinden, bunu önceden sezdiklerinden, kıyımla avunuyorlardı.

Aşağıdakilerin hangisi yukarıdaki metinde kullanılan sözcüklerden birinin eş anlamlısı değildir?

- A) duygu B) fayda C) değer
D) hayal E) bilinç

2. 1. Amcanın oğlunun okumaya gönlü var mı?
2. Çocuk pek azdı, biraz görünüver.
3. Mışıl mışıl, çocuk saflığıyla her zaman tatlı bir gündüz uykusunda idi.
4. Dört yol ağzında bir seyyar satıcı muz satıyordu.
5. Ağız dil vermeyen köylüler, odun mu, tuz mu, hasta mı götürürler?

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde karşıt kavramlara yer verilmemiştir?

- A) Borç ödenir, kira ödenmez.
B) Köre, gece gündüz birdir.
C) Derdini söylemeyen derman bulamaz.
D) Ak akçe kara gün içindir.
E) Ağlayanın bir derdi, gülenin beş.

4. "Ayrıntı - detay" sözcükleri arasındaki anlam ilişkisi aşağıdaki sözcüklerin hangisinde vardır?

- A) ileri - geri B) sağlık - sıhhat
C) yalan - yanlış D) gerçek - doğru
E) iyi - kötü

5. Edebiyat çevrelerinde Orhan Kemal'in son zamanlarında çala-kalem yazdığına dair fısıltılar alıp yürümüştü; eskidiğini, edebiyatının sıradanlaştığını ileri sürenler bile vardı.

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Gelişigüzel B) Önem vermeden
C) Özensiz D) Sanatsız
E) Üstünkörü

6. I. Yemek hemen hemen yarım saate hazır.
II. Hafif hafif esen rüzgar yüzüne vuruyordu.
III. Çocuk olsa olsa on beş yaşındadır.
IV. Aşağı yukarı bir saat sonra ödevler bitiyor.
V. Hayat zaman zaman acı sürprizler yapıyor.

Bu cümlelerin hangilerindeki altı çizili sözler birbirine yakın anlamlıdır?

- A) I. ve II. B) II. ve IV. C) I. ve IV.
D) IV. ve V. E) III. ve V.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme farklı bir yöntemle oluşturulmuştur?

- A) Eğri büğrü bir çubukla iş yapmaya çalışıyor.
B) Çocuk tabii ki düşe kalka büyüyecek.
C) Herkesle hemen içli dışlı olanları sevmem.
D) Bütün çalışanlarla iyi kötü geçinip gidiyorduk.
E) Yunuslar Boğaz'da bata çıka ilerlerken müthiş bir görsel şölen sunuyorlardı.

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Deyimler

Bir durumu özetlemek amacıyla mecazlı kullanılan sözlerdir, en az iki kelimedir.

Deyimler kalıplaşmıştır, kalıbı bozulmaz.

Söz gelimi "kulak misafiri olmak" yerine "kulak konuğu olmak" denmez.

Deyimler yardımcı fiil, isim tamlaması, sıfat tamlaması veya ikil-emeyle kurulabilir.

abayı yakmak - didik didik etmek

şeytanın kulağına kurşun - gözün aydın

Atasözleri

Öğüt veren kalıplaşmış sözlerdir. Atasözleri, deyimler gibi bir durumu özetlemek amacıyla değil; öğüt vermek amacıyla kullanılır.

Bir yargı bildirir, cümle niteliğindedir.

Genellikle "-r, -mez" ekleriyle biter

Mum dibine ışık vermez. Vakit nakittir.

Kinayeli atasözleri, hem gerçek hem mecaz anlam taşır: Damlaya damlaya göl olur.

Atasözleri sadece gerçek anlamlı olabilir:

Dost ile ye iç alışveriş etme. - Dost, dostun ayıbını yüzüne söyler.

Atasözleri sadece mecaz anlamlı da olabilir:

Üzüm üzüme baka baka kararır. - Körle yatan şaşı kalkar.

Eş anlamlı atasözleri:

Bir elin nesi var, iki elin sesi var. - Yalnız taş duvar olmaz.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklamasıyla birlikte verilmemiştir?

- A) Her şeyi kendim yapmak zorundayım bundan böyle; iş başa düştü.
- B) Küçük elleriyle çaldığı piyanoyla hayranlık uyandırdı, her-kese parmak ısırttı.
- C) Bu, senin kulağına küpe olsun, bir daha aynı hatayı yapmaz-sın.
- D) İşin başına kendisi geçti, işi o yönetiyor, dizginleri ele aldı artık.
- E) Dayısının cimriliği ve tutumluluğu herkesçe bilinir, eli sıkılığıyla tanınır dayısı.

Çözüm:

A'da iş başa düşmek deyiminin açıklaması, kendisi yapmak zorunda kalmak; B'de parmak ısırtmak deyiminin açıklaması, hayranlık uyandırmak; D'de dizginleri ele almak deyiminin açıklaması, işin başına kendisi geçmek, işi kendisi yönetmek; E'de eli sıkı deyiminin açıklaması, cimrilik ve tutumluluktur. C'de kulağına küpe olmak deyiminin açıklaması: başına gelen bir durumdan, hiç unutmayacağı bir ders almaktır. Bu bu seçenekte yoktur.

Cevap: C

HAMLE - 3

bir de sen dene!

1. Aşağıdaki deyimlerden hangisi yardımcı eylemle oluşmuştur?

- I. Odayı didik didik ettik, yine de altınları bulamadık.
- II. Sokak sokak gezdik, Milano'ya hayran kaldık.
- III. Adamın adeta etekleri zil çalmıştı.

2. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi doğrudan öğüt içerir?

- I. Ayağını yorganına göre uzat.
- II. Ateş düştüğü yeri yakar.
- III. Bugünün işini, yarına bırakma!
- IV. Ağaç yaprağıyla güler.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeyle kurulan deyim vardır?

- I. Suya sabuna dokunmaz, riskli girişimlerde bulunmazdı.
- II. Üzüm üzüme baka baka kararır, derler.
- III. Sora sora Bağdat bulunur.
- IV. Körle yatan şaşı kalkar.

4. Aşağıdaki atasözlerinin hangilerinde kinaye yoktur?

- I. Ağaç yaşken eğilir.
- II. İşleyen demir ışıldar.
- III. Körle yatan şaşı kalkar.
- IV. Dost, dostun ayıbını yüzüne söyler.

HAMLE - 1

kuralı öğren!

Sözün Anlamı ve Yorumu

Dilimizde atasözü ve deyimler kadar olmasa da en az onlar kadar kalıplaşmış ve mecazlı kullanılan sözler vardır. İşte bu sözler, son dönem ÖSYM sorularında büyük yer tutmaktadır. Bu sorularda söz öbeğindeki her sözcüğün kavramsal karşılığını seçeneğe yansıtmak gerekir.

Şu örneği inceleyelim:

Altı yüzyıl önce Yunus Emre çağları delen sesiyle şöyle demiş: Biz dünyadan gider olduk. Kalanlara selam olsun.

"çağları delen ses" sözüyle anlatılmak istenen, Yunus Emre'nin "kalıcı bir çizgide olması ve zamana yenilmemesi"dir.

HAMLE - 2

örneği incele!

Örnek:

Yazar eserini kafa ve yüreğin candan kucaklaşmasıyla oluşturmuş.

Yukarıdaki cümlede "kafa ve yüreğin candan kucaklaşması" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duygu ve düşüncelerinin uyumlu olması
- B) Eserlerinde fikirlerinin baskın gelmesi
- C) Sevgi ve özlem duygularının ağır basması
- D) Yazarın, eserlerine yorumunu katması
- E) Süslü ve özenli bir dil kullanılması

Çözüm:

"Kafa" kelimesi, düşünceyi temsil eder. "Yürek" kelimesi de duyguyu temsil eder. "Candan kucaklaşma" uyumu karşılar. "Duygu ve düşüncelerin uyumlu olması" anlatılıyor.

Cevap: A

HAMLE - 3

bir de sen dene!

1. Yazar hayatta yaşadıklarıyla hayalde kurduklarını ete kemiğe büründürerek anlatıyor.

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- I. Somutlaştırarak vermek
- II. Duygularını hakikatle birleştirmek
- III. Gerçeklerden taviz vermemek

2. O güne kadar bin bir şey söylenmiş, gerçek sanatçı bin ikinciyi arayandır.

Bu cümledeki altı çizili sözü, aşağıdaki kavramlardan hangisi en iyi karşılar?

- Özgünlük
- Özlülük
- Öznellik

3. Bu etkisiz eserden sonra yazar adeta sır oldu.

Yukarıdaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

- I. Kayıplara karışıp unutulmak
- II. Yeni bir çalışma yapmak için kendi dünyasına kapanmak
- III. Yeni bir evrenin kapılarını aralamak

4. Bilindiği gibi her ebeveynin çocuk yetiştirme tarzı farklı oluyor. Örneğin kimi daha katı ve kuralcı olurken kimi çok daha esnek ve yumuşak davranabiliyor. Doğru ya da yanlış ayırt etmek sizin bütün bu metotlar çocukların yetişme aşamasını hatta bununla da sınırlı kalmayıp tüm yaşamlarını etkileyebiliyor. Günümüzde dönüp baktığımızda hayatımızda ebeveynlerden pek çok emare görebiliyoruz.

Yukarıdaki parçada "hayatımızda ebeveynlerden pek çok emare görmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- I. Anne ve babasına saygılı davranmak
- II. Geleneklere uygun tutum ve davranışta bulunmak
- III. Sosyal özelliklerini sanatının gölgesinde bırakmak
- IV. Bireyin var oluşunda anne babanın etkisini görmek

1. Talihi yaver gidip şöhrete ve servete sahip olmuş bir kişinin akılsızca, görgüsüzce ve cahilce davranışlar sergilediğini gördüğünüzde Molière'in Harpagon'unu hatırlamaz mısınız?

Bu cümlede altı çizili yerlerin anlamı aşağıdaki atasözlerinin hangisinde vardır?

- A) Çingeneye beylik vermişler, önce babasını asmış.
B) Abdal yer, çarlığına bakar.
C) Abanın kadri yağmurda bilinir.
D) Abdala "Kar yağıyor!" demişler; "Titremeye hazırım." demiş.
E) Acıkan doymam; susayan kanmam sanır.

2. "Bir işin olabileceğine, yapılabileceğine inanmak" anlamına gelen deyim aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Bütün sınavlarını aklında tutmaya çalışsa da başarılı olmuyordu.
B) Yalnız kalınca geçmişin güzel günleri bir bir geçiyordu aklından.
C) Onun aklına uymuş, şirketteki bütün hisselerini satmıştı.
D) Sözleri aklına takılmış, anlamlarını saatlerce düşünmüştü.
E) Yeni bir kitap daha yazma fikri aklına iyice yatmıştı.

3. I. Üzüm üzüme baka baka kararır.
II. Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
III. El elin eşeğini türkü çağırarak arar.
IV. Körle yatan şaşkı kalkar.
V. Keskin sirke küpüne zarar.

Yukarıdaki atasözleri anlam bakımından ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime deyim içinde kullanılmamıştır?

- A) Güzel şiirler yazamamasına rağmen sürekli boy göstermeye çalışmasıyla eleştirmenlere yaka silktirdi.
B) Öykücülükte çoğu yazara taş çıkarttığı da unutulmamalıdır.
C) Eski şairleri aşağıladığı için tüm eleştirmenler onu boykot ediyor.
D) Fransızcaya hakim olmadan yaptığı şiir çevirileri, edebi facialara vol açtı.
E) Hala eleştirmenlerin kendisine kasten kötü gözü baktığını söylüyor.

5. I. Arpa eken, buğday biçmez.
II. Serçeden korkan, darı ekmez.
III. Rüzgar eken, fırtına biçer.
IV. Ne doğarsan aşına, o gelir kaşığına
V. Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.

Yukarıdaki atasözlerinden hangileri anlamca birbirlerine yakındır?

- A) I – II – III B) I – II – IV C) I – III – IV
D) II – III – IV E) III – IV – V

6. Aşağıdaki dizelerin hangisinde deyim kullanılmıştır?

- A) Bugün suyun yüzünde, yarın kumsal kenarda
Her gün ölümsüzlüğü anardık dalgalarda
B) Dün içinden tanısak, dedik artık denizi
Kandıramıyordu yalnız suların şekli bizi
C) Sesin bir sırça gibi kırılmazsa içerde
Beni bugün serilmiş görenler orta yerde
D) Seni anlatmak üze yazıp her gün bir gazel
Saçlarını çözerek hülya dizinde tel tel
E) Yağmur iliğime geçti üstelik
İçim ürperiyor, ya evde yoksan

1. Taze bir acısı bulunan kişilere birtakım söz ve davranışlarla, bilerek veya bilmeyerek o acıyı hatırlatmak derdinin artmasına yol açar. Acı çekmekte olan kişileri teselli etmek asil bir davranış ise de teselli sözlerini iyi seçmek gerekir. Binaenaleyh bilerek bir kişinin acısından söz etmek ve yarasını deşmek terbiyesizliktir. Acı çekmekte olan kişilere zarar vermemek gerektiğini tavsiye ederken söylenir. Böylece acıların unutulması uzun sürmeyecektir.

Bu parçada açıklaması yapılan deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açık yaraya tuz ekilmez.
B) Aç köpek fırın deler.
C) Acı patlıcanı kırağı çalmaz.
D) Ağılda oğlak doğsa ovada otu biter.
E) Acından kimse ölmemiş.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde** "Yaşlı komşumuzu ne zaman durgun görsem, burnumun direğinin sızladığını hissederdim." cümlesindeki deyim **karşıt anlamlısı kullanılmıştır?**

- A) Bu öğrencinin böylesine isteksiz olması bizi derin düşüncelere sevk ediyor.
B) Aklında kırk tilki dolaşıyor; galiba benimle konuşmak istemiyor.
C) Bu çocukların bazı davranışları anne ve babalarının tepki göstermesine yol açıyor.
D) Onun düşünceleri ve duyguları benim hiç umrumda olmaz, bunu bilirim.
E) Bazı insanları anlamak, oldukça zordur; çünkü bu insanlar karmaşık davranışlar sergiler

3. "Akıl" sözcüğü ile ilgili dilimizde birçok deyim vardır. Örneğin; birine yol göstermek anlamında "akıl öğretmek", bir konuda

I

birinin görüşünü sormak anlamında "akıl danışmak", unutmamak

II

anlamında "akılda tutmak", bir şeyin olabileceğine inanmak

III

anlamında "aklı kesmek", düşünemez duruma gelmek anlamında

IV

"aklı takılmak" deyimleri kullanılır.

V

Yukarıdaki parçada numaralanmış deyimlerin hangisi yanlış açıklanmıştır?

- A) IV B) III C) V D) I E) II

4. "Ben onu iyi tanırım, _ _ _ _" cümlesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa sözü edilen kişinin olumsuz bir yönü belirtmiş olur?

- A) gözü pek biridir.
B) elinden geleni yapar.
C) eli biraz uzundur.
D) kötü gün dostudur.
E) gözü karadır onun

5. Her zaman böyleydi. Durmadan konuşur, lafın nereye gideceğini düşünmezdi. Boşuna dememişler: "Aklı kısa olanın dili uzun olur." diye

Yukarıdaki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Akla hayale gelmeyecek kimselere dil uzatırdı.
B) Saatlerce susmak bilmezdi.
C) Başına ne geldiyse dili yüzünden geldi.
D) Boş teneke çok tıngırdar.
E) Aklın ermediği işlere bulaşma

6. I. Ne ekersen onu biçersen.
II. Ne doğarsan aşına, o çıkar karşına.
III. Herkes ne ederse kendine eder.
IV. Ne verirsın elinle, o gider seninle.
V. İyilik eden iyilik bulur.

Yukarıdaki numaralanmış atasözlerinden hangisi diğerleriyle aynı anlamda değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Romantik yazarların yaptığı şey, hayal dünyalarını ayna yardımıyla eserlerine yansıtmaktır.

Bu cümlede "hayal dünyalarını ayna yardımıyla eserlerine yansıtmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşüncelerini somutlaştırmak
- B) Hayallerinin doğruluğunu ortaya koymak
- C) Gözlemlerini yansıtmak
- D) Yaptığının doğruluğuna inandırmak
- E) Düşlerini olduğu gibi eserine aktarmak

2. Yazarlar, bu son zamanlarda birbirlerini akıl tutulması yaşatmakla suçluyorlar.

Bu cümledeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akli tam anlamıyla kullanamamak
- B) Diğer insanlardan etkilenmek
- C) İşine kendini tam olarak verememek
- D) Akli başından gitmek
- E) Söz söyleyemeyecek hale gelmek

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme, oluşumu yönüyle diğerlerinden farklıdır?**

- A) Başarılı öğrenci, dersleri kadar kılık kıyafetine de dikkat eder.
- B) Öğrencilerini yalan yanlış bilgilerle yanlış yönlendiriyordu.
- C) Çocuğu doğru dürüst bir doktora götürün, kesin sonucu öğrenin.
- D) O günleri iyi kötü hep beraber yaşadık, o günlerden ders çıkardık.
- E) Eş dost herkes bu güzel programda bir araya geldik, hasret giderdik.

4. "Son eserinin yayınlanmasından sonra sanatçı sırta kadem bastı." cümlesinde altı çizili bölümün kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Çocuk çok ketum ser verir, sır vermezdi.
- B) Bu savaşta nice asker şehit oldu.
- C) Ne zamandır ortalarda yoktun.
- D) O olaydan sonra adeta ortadan kayboldu.
- E) Bir süreliğine buralardan uzaklaşsan iyi olur.

5. Baştan sona bir düş bulanıklığı içerisinde, zamansal sıçramalar ve bellekteki kırılmalarla ilerleyen yapının olay örgüsü, gevşek dokunmuş. 24 saate sığdırılan olaylar çok hızlı akmıştır, her bir olay kahramanın bilinç katmanlarındaki bambaşka anıları tetiklemiştir.

Yukarıdaki parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın bilinçaltındaki etkileyici sahnelerin bilinç ortamına çıkarılması
- B) Olayların her yaştaki insanın bilinçaltında gizli anılar oluşturması
- C) Yaşanmış olayların kahramanın şuurunun derinliklerindeki hatıraları depreştirmesi
- D) Bilincin katmanlarındaki esrarengiz olayların geleceği şekillendirmesi
- E) Geçmişte yaşanmış olayların insanın geleceğinde belirleyici etki yapması

6. Eserinde yazarı mı görmek istiyorsunuz? Romanın son halini değil müsveddelerini okumaya çalışın.

Yukarıdaki cümlede "romanın müsveddelerini okumaya çalışın." sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her yazar eserine kendinden bir şeyler katmaya çalışıyor.
- B) Romanlarında kendini anlatan yazar diğerlerinden daha başarılıdır.
- C) Bir eserin ilk hali sanatçıyla ilgili daha çok şey söyler.
- D) Yazar, anlatmak istediklerini eserlerinde dile getirir çoğu zaman.
- E) Eserin kahramanlarından biri yazarın hayatında yaşar.

1. O her zaman farklı bir şairdi. Bazen düşündüklerini yazardı bazen hayallerini, bazen bütün benliğiyle bağlıydı gerçeklere; bazense güzel bir masalın yakışıklı prensiydi. Susmazdı, şiirlerinde ne söyleyecekse söylerdi, sözcüklerin en güzelleriyle, bazense perdeyi aralardı sadece, sahneyi göstermezdi. Birkaç renkli ışık sunardı okuyucusuna ve kapatırdı perdelerini.

Bu parçada geçen "perdeyi aralardı sadece, sahneyi göstermezdi." sözüyle anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şairin bazı şiirlerinde sezdirme yoluna gittiği
- B) Şairin sembolik ifadelerle ağırlık verdiği
- C) Şairin şiirlerinde ne söylemek istediğinin anlaşılmadığı
- D) Şairin, gerçekleri anlatmayıp, sadece, yansımalarını anlattığı
- E) Farklı bir şair olduğu iddiasında olduğu için bunu korumaya çalıştığı

2. Geride kalan zamanı akıl süzgecinden geçirmeyen sanatçının gelecekte istediği başarıyı yakalaması zordur.

Yukarıdaki cümlede "akıl süzgecinden geçirmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlatılanların gerçeğe uygun olması
- B) Yaşamdan seçilen kesitlerin aktarılması
- C) Yaşananların eleştirel bir gözle değerlendirilmesi
- D) Eser kahramanlarını gerçek hayattan alınması
- E) Anlatılanların mantıklı şekilde kanıtlanması

3. Eski defterleri açarak gününü zehrediyordu.

Bu cümlede geçen "eski defterleri açmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayatın tadını çıkarmak
- B) Eski dostları özlemle anmak
- C) Geçmişte yaşananları dile getirmek
- D) Hiçbir şeyden mutlu olamamak
- E) İnsanlardan mümkün olduğunca uzaklaşmak

4. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi, karşısında verilen kavramla ilgili değildir?

- A) Sütle giren huy, canla çıkarmış. - Karakter
- B) Boşa koysan dolmuyor, doluya koysan almıyor. - Çaresizlik
- C) Damlaya damlaya göl olur. - Birikim
- D) Karaya sabun, deliye öğüt neylesin - Değişmezlik
- E) Kişi ne yaparsa kendine yapar. - Bencillik

5. "Camdan Boğaz"ı izlerken babam bana pat diye bir soru sordu." cümlesine altı çizili sözün kattığı anlam, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) İş yerinden çıkarken yağmur başladı.
- B) Böylece bir eğitim yılının daha sonuna geldik.
- C) Hiç beklemediğim bir anda hiçbir neden yokken gitmekten vazgeçti.
- D) Romanın tamamını okumadan yorum yapmaya başladı.
- E) İşlerini çabucak bitirir, kimseye laf söylemeye fırsat vermezdi.

6. "Saati saatini tutmayan insanların sözlerine de inanılmaz." cümlesindeki altı çizili sözün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Her işi yerinde ve zamanında yapmak isterdi.
- B) Dediğim dedik biri olduğu için ikna edilmesi çok zordu.
- C) Onun bir günü bir gününe uymaz.
- D) Eminönü'ne yolun düşerse bana da uğra.
- E) Her olaydan bir ders çıkarmakta üstüne yoktur.

1. I. Çoktandır görüşmeyen iki arkadaş bir araya gelmişti.
II. Geçen onca yıl ondan hiçbir şey götürmemişti.
III. Geçenlerde eski bir tanıdığa rastlamış, çok sevinmişti.
IV. Uzun süreden beri beklediği haber sonunda gelmişti.
V. Önceleri söz verir, ama sözünü tutmazdı, şimdi değişti.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözler anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) III. ve IV. E) IV. ve V.

2. "Senin gibi cıvık bir adam, bu sözlerle umut güllerimi soldurduğunun farkında olamaz. Şimdiden söylüyorum, bu soğuk esprilerinden birini bir daha yaparsan hiç düşünmeden masadan kalkarım." Bu cümlede "masa" sözcüğü benzetme amacı taşımadan başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde buna benzer bir kullanım söz konusudur?

- A) Şehrin birçok semtinde kiralık ev aradık.
B) Günümüzde eğitim yuvalarına gereken önem verilmiyor.
C) Belediye ekipleri bütün gecekonduları yıktı.
D) Sınav sonuçlarını ÖSYM yarın açıklayacak.
E) Ahmet Kabaklı dün törenlerle anıldı.

3. Biliyor musunuz saklanmanın en iyi yolu fazla görünmektir. Herkes seni gördüğünü sanır, sen de rahat edersin.

Yukarıdaki metinde altı çizili sözle anlatılmak isteneni aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Kimsenin sizi üzmesini istemiyorsanız hayatınıza kimseyi almamalısınız.
B) Herkesin içinde olarak dahi kendinizi herkesten gizleyebilirsiniz.
C) Ne kadar göz önünde olursa olsun bir insanın bilinmeyen bir yönü mutlaka vardır.
D) Toplumsal rollere göre davranmak, kişinin asıl kişiliğini ortaya koymasını engelleyecektir.
E) Yapayalnız kalacağınız bir yer bulursanız kendinizi diğer insanlardan gizleyebilirsiniz.

4. Hayat, geçtikten sonra değil başlamadan önce kendine baktırmayı ister. Kumdan kalelerle karşı konulamaz hayat denizinin hırçın dalgalarına. Kılıcının kınından çıkarmanı beklemes o, bazen acımasızca bazen amansızca saldırır.

Yukarıdaki parçada altı çizili sözle hayatla ilgili olarak anlatılmak istenen nedir?

- A) Daha başarılı olmanın baş koşulu her zaman iradeli ve azimli olmaktır.
B) Günübürlük kararlara ya da çalışmalarla değil, sağlam adımlarla hareket edilmelidir.
C) Kişi kendini savunmak zorunda kaldığında savunmasını sağlam gerekçelere dayandırmalıdır.
D) Yaşam her zaman kolay geçmez, zorluklara da hazırlıklı olunmalıdır.
E) Güzel günler geçiren insan bugünlerin bitebileceğini düşünerek temkinli olmalıdır.

5. Onun her söylediğine körü körüne inanmamalısın.

Bu cümleye altı çizili ikilemenin kattığı anlam aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Her istenileni yapıyor, hiç araştırmıyordu.
B) Onu incitmekten korkuyor, bir dediğini iki etmiyordu.
C) Her şeye şüpheyile yaklaşması, onu çekilmez kılıyordu.
D) Akla uymayan düşünceleri kafasından uzaklaştırıyordu.
E) Her zaman uysal bir adam olması onu herkese sevdirmişti.

6. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde ikinci cümle birinci cümledeki deyimini anlamını içermektedir?**

- A) Korktuğu başına gelince ne yapacağını şaşırmıştı. / Yıllardır terk edilme korkusu yaşayan Ali'yi sonunda sevdiği de bırakmıştı.
B) İstedğim olacak diye onlara kök söktürmüştü. / Çocuğunun bu konuyu iyice öğrenmesini, her türlü zorluğu aşmasını istiyordu.
C) Güzelliğiyle herkese parmak ısırtmıştı. / Aylardır görmediği arkadaşını bir anda karşısında görünce sevinçten şaşırıp kalmıştı.
D) Tok evin aç kedisi gibi dolaşıyordu / Bolluğun içinde hiçbir şeyi yokmuş gibi davranıyordu.
E) Sen de benden yüz çevirirsen kimim kalır dünyada ? / Bizimle bu kadar ilgilenmesinin sonunda bir istekte bulunacağı belliydi.

1. Fizyolojik ihtiyaçlarının en üst derecede karşılayan bir insanın tek isteği kalmıştır: Kendini gerçekleştirmek
Yukarıdaki cümlede "kendini gerçekleştirmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Diğer insanlara da yardımcı olabilmek
B) Kendine ait bir eser ortaya koyabilmek
C) Herkesten uzakta yalnız kalabilmek
D) Karakteristik özelliklerini ortaya çıkarmak
E) İnsanlarla rahatça iletişim kurabilmek

2. Kendimi bildim bileli kitap okumayı severim.
Bu cümleye altı çizili söz grubunun kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde de vardır?

A) Ne zamandan beri dostlarıyla görüşmüyordu.
B) Yaptığı işten gitgide soğuyor, işini bırakmak istiyordu.
C) Geldiğinden beri rahat yüzü görmemiş, sürekli çalışmıştı.
D) Yalan söyleyenlerden oldum olası uzak durmuşumdur.
E) Gerçeklerin eninde sonunda açığa çıkacağına inanıyordu.

3. Sanatçı için ilk koşul özgün ve üretici olmasıdır. Zamana yenilmeyen eserler ortaya koymak isteyen her sanatçının en büyük korkusu ise yaşadığı zamanın gerisinde kalmaktır.
Yukarıdaki parçada "zamanın gerisinde kalmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaşadığı çağı eserlerine yansıtamamak
B) Geçmişte kalmış konulara yer vermek
C) Hayali unsurları eserine almak
D) Günün olumsuzluklarını yansıtmak
E) Çağdaşları tarafından beğenilmemek

4. Mükemmel denebilecek şiir, okuyucusunun kalbinin atışını bir an olsun hızlandırabilen şiirdir.

Altı çizili bölümün cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde de vardır?

A) Bir eserin başarısı ne kadar çok okunduğuyla ölçülür.
B) Okunduğunda heyecan uyandıran şiirler gerçek şiirlerdir.
C) İnsanlığın ortak duygularına seslenen şiirler kalıcı olur.
D) Bir şiiri okuyan onun farklı yönlerini keşfetmelidir.
E) Şiirin gerçek tadına birkaç okuyuştan sonra varılabilir.

5. Yazarın Mangal dergisinde güncel sorunları mizahla ele aldığı yazıları ışığında mizahı yeniden düşünmek ya da meselelere onun bakış açısıyla bakmak, güldürünün vitrinde olması gerektiğini gösteriyor.

Bu cümlede geçen altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ciddi sanılan olayların komikliği
B) Mizahın önemsenmesi gerektiği
C) Espriyle ciddiyetin birbirinden ayıramayacağı
D) Komikliklerin sert bir üslupla verilmesi gerektiği
E) Yazıların kaynağının yaşam olduğu

6. Yalnız başına yürümeyi öğreninceye kadar, herkesin gittiği yoldan yürümek en iyisidir.

Yukarıdaki cümleye altı çizili bölümün kattığı anlam aşağıdakilerden hangisinde vardır?

A) Başarıların ardından mutsuzlukların gelebileceği unutulmamalıdır.
B) Başarılı olmak isteyen insan öncelikli olarak hedeflerini belirlemelidir.
C) Yükselmek isteyen kişi herkesin yaptıklarından örnek almalıdır.
D) Kalabalığın içinde dahi yalnız kalmayı başaranlar olabilir.
E) Diğerlerine benzemeyen insanlar kalıcı olmayı başarabilir.

1. I. Günün birinde duydum ki benim şiirlerimi beğeniyor üstelik dilinden düşürmüyormuş.
II Çoğu zaman onun evinde gerçekleşen sohbetlerimizde edebiyat özellikle de şiir üzerine konuştuk.
III. Benim de bazıları dergilerde yayımlanmış birçok şiirim olmasına karşın ona bunları hiç okumazdım.
IV. Çünkü bilirdim ki üstat kolay kolay beğenmez üstelik beğenmedikleriyle alay ederdi.
V. Edebiyatımızın önemli isimlerinden olan bu şairle ara sıra görüşme olanağı bulurdum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "Burnu Kaf dağında olan bu yazarın bir de bıçak gibi dili vardı." anlamı çıkarılabilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Mizah dergilerinde kalemşör, çizdiği karikatürlerle eleştiri kitabının kapağını aralık bırakır. Okuyucunun o aralıktan süzülmesini ve kendi dünyasından o eleştiri yorumlamasını ister.

Bu cümledeki "eleştiri kitabının kapağını aralık bırakmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olduğu gibi vermemek, yorumu okura da bırakmak
B) Eleştiri üstü kapalı ifade etmek
C) Konunun anlaşılmasını güçleştirmek
D) Uygun ifadeler bulamamak
E) Okuyucuyu küçümsemek

3. Fiziğe, kimyaya ya da öteki bilim dallarına ilgi duymayan insanlar için doğanın kuralları çok da şaşırtıcı olmayan statik kurallardır. Bilim adamları için ise bunlar bulundukça ve keşfedildikçe farklılaşan tılsımlı yapı taşlarıdır.

Bu parçada sözü edilen "statik kurallar" ve "tılsımlı yapı taşları" sözleriyle doğanın kuralları ve bilim adamlarıyla ilgili söylenmek istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Kalıplaşmış sözler- büyü hayaller
B) Aynı kalan kesinlik- büyü temel dinamikler
C) Değişmesi gereken gerçekler- hayallere sığınan merkezler
D) Sıkıcı kalıplar- değişken kişiler
E) Nesnel veriler- öznel değerlendiriciler

4. Bir edebi eser oluştururken iyi yazarların yapıtlarını bir tarafa bırakırım. Onlara öykünmekten, onlarla aynı tadı taşımaktan çekinirim. Ben; kendi çizgimi bulmalıyım. Bu ise çok çalışmak ve çok düşünmekle olur.

Yazar "Kendi çizgimi bulmalıyım." sözleriyle aşağıdakilerden hangisini anlatmaktadır?

- A) Nesnellik B) Öğreticilik
C) Kalıcılık D) Özgünlük
E) Öznellik

5. Yeni yetişen şairleri; yontulması gereken yanlarının fazla, tecrübesiz ve genç olmaları nedeniyle çok sert eleştirmeyin ki yazmaktan vazgeçmesinler.

Yukarıdaki cümlede "yontulması gereken yanlarının fazla olması" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gereksiz ayrıntılara yer vermek
B) Yaşamdan gerekli dersi almamak
C) Yaş olarak olgunluğa erişememek
D) Şekillendirilmemiş kişilik özelliklerine sahip olmak
E) Üstüne düşen sorumluluğu yerine getirmemek

6. "Düşmek" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Rüzgar esince meyveler yere düştü.
B) Sınavda başarısız olan çocuğu avutmak bana düştü.
C) Sonbaharın ilk karı dağlara düştü.
D) Duvarın sıvası düştüğü için duvara sıva yapıldı.
E) Yolun kenarına düşen fındıkları topladı.

1. Yazarımız, hem daha çocukluğundan itibaren yaşadığı evler değişse de asla değişmeyen bir yemek kitabının müzmin okuyucusu olduğundan hem de kendisini enikonu obur saydığından, yemek kültürüne yabancı değildir.

Bu parçada altı çizili sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enine boyuna
B) Adamakıllı
C) Az çok
D) Hemen hemen
E) Aşağı yukarı

2. Rasim Özdenören, günümüzün deneme ustalarından biri. Kimi zaman, kişisel anılarına yaslanarak ama hep kişiselliği aşan bir anlama yönelerek yazısının başından sonuna kadar okurun ilgisini canlı tutabiliyor.

Yukarıdaki parçada "kişiselliği aşan bir anlam" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başka yazarlardan farklı olma çabasında olmak
B) Farklı alanlarda eser verebilmek
C) Eserlerinde kendi karakterini yansıtmak
D) Herkesin anlayabileceği bir dil kullanmak
E) Toplumun geneline seslenebilmek

3. Gözler var insana bir hayat veren
Çilli keklik gibi seken gözler var
Gözler var yıllarca bakmadan gören
Yıllarca görmeden bakan gözler var

Bu dizelerdeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gördüklerini anlayamamak
B) Anladığını anlatamamak
C) Anlattıklarını dinletememek
D) Gördüklerini anlatabilmek
E) Anladıklarını sezdirememek

4. Şarka ait bütün aşk mesnevilerinde de şairler ilk bakış, ilk görme ânı üzerinde çok durmuşlar ve konuyu enine boyuna incelemişlerdir. İlk bakış, ancak yüz aynasına çarparsa aşka dönüşür. Çünkü sevgilinin başka hiçbir uzvu, hiçbir güzelliği onun yüzü kadar aşka kapı aralayamamaktadır. Bu yüzden olsa gerek âşık, hayatı boyunca sevgilisinin bir tek bakışını yakalamak için peşinde gezmiştir. Ancak sevginin aşka dönüştüğü an, sevenin sevgilinin yüzünü gördüğü anda ortaya çıkar.

Bu parçadaki altı çizili sözle aşkla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sevgilinin yüzünü görmeye başladığı
B) Reddedilmenin onu geliştirdiği
C) Gerçeklerin yüze vurulmasıyla derinleştiği
D) Yüzün güzelliğinin kalp karşısında geçersizleştiği
E) İlk bakışın diğerlerinden etkili olduğu

5. Bazı atasözleri sadece mecaz, bazı atasözleri sadece gerçek, bazı atasözleri de hem gerçek hem mecaz anlam taşır.

Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde sadece mecaz anlam özelliği vardır?

- A) Çatal kazık yere batmaz.
B) Ağaç yaprağıyla gürler.
C) Yuvarlanan taş yosun tutmaz.
D) Üzüm üzüme baka baka kararır.
E) Dost ile ye, iç; alışveriş etme.

6. Her öğrenci Türk ve dünya klâsiklerini okumalıdır.

Aşağıdakilerin hangisinde "klâsik" sözcüğü, yukarıdaki cümlede verilen anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Henüz bizim klâsikleri doğru dürüst tanıımıyorsunuz.
B) Klâsik eserler, düşünce ufkumuzu genişletir.
C) Yaşar Kemal: "Türkiye'de klâsik yetişmedi!" demiş.
D) Şiirlerinizde klâsik ifadelere yer vermişsiniz.
E) Bir öğrenci, Türk klâsiklerini okumadan dünya klâsiklerine yönelmemeli.

1. "Yumuşak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde "sert" bakışlarıyla herkesi korkutuyordu." cümlesindeki "sert" sözcüğünün karşıtı olarak kullanılmamıştır?

A) Çevresinde yumuşak başlı biri olarak tanınırdı.
B) Yumuşak tavırlarından kimseyi incitmek istemediği anlaşıyor.
C) Bütün olanları yumuşak bir ses tonuyla anlatmaya başladı.
D) Yumuşak huylu biri olduğu için çok seviliyordu.
E) Yumuşak bir yatakta yatmayalı günler olmuştu.

2. I. Karların üzerine yüz üstü düştü.
II. Kardeşim iyi bir öğretmene düşmüş.
III. Bana düşmez can vermek yumuşak bir kucakta.
IV. Bu genç yaşında hapisanelere düştü.
V. Şüphe öyle bir bataklıktır ki düşersen boğulursun.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerde "düşmek" kelimesi kaç değişik anlamda kullanılmıştır?

A) 1. B) 2. C) 3. D) 4. E) 5.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ekmek" sözcüğü farklı bir anlamda kullanılmıştır?

A) Arkadaşlarının yüreğine hasret tohumları ekiyor.
B) Genç yaşlarda ektiğini ileriki yaşlarda biçersin.
C) Bir tutam tuzu etin üzerine ekti.
D) Bir bilgi tohumu istiyorum boş tarlamı ekmeye.
E) Kimileri rüzgar ekip fırtına biçerler.

4. "Öğretmenin sorduğu soruyu Fırat çözemedi." cümlesinde aşağıdakilerin hangisinden sonra "da, de" kelimesi getirilirse "hiç kimse çözemedi" anlamı çıkar?

A) öğretmenin B) Fırat
C) soruyu D) çözemedi
E) sorduğu

5. Dil sözcüğü pek çok deyimde farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılmıştır. Örneğin bir kişi devamlı aynı şeyden söz ediyorsa dilinden düşürmüyor deriz. Bir konuyu karşı tarafa kabul ettirmek için defalarca söylersek dilimde tüy bitti; her kişi sır saklamayı biliyorsa diline sağlam deyimlerini kullanırız. Dikkatli ve yerinde konuşmayı vurgulamak için dilini yutmak; laf olsun diye bir şeyler söylediğimizde dilinin ucuyla anlatmak deyimlerini tercih ederiz.

Yukarıdaki parçada geçen numaralanmış deyimlerden hangisi yanlış açıklanmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Mehmet Niyazi'yi okumak bana her zaman zevk vermiştir.

Yukarıdaki cümlede altı çizili sözde görülen söyleyiş özelliği aşağıdaki cümlelerin hangisinde yoktur?

A) Çaydanlık fokur fokur kaynıyordu.
B) Ayağını çıkarmadan içeri girme!
C) Sınıf, her zamankinden daha neşeliydi.
D) Yurdumuzun genç beyinlere çok ihtiyacı var.
E) O, sınıfın en parlak öğrencisiydi.

7. Kalksın yumrukların her gün engine
Azmini anlasın sesini duyan
Seni aldattılar, uyursan yine
Nasibin ölümdür, ey garip, uyan

Bu dizelerdeki altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Anadolu altın kalpli insanlarla doludur.
B) Bir süre anılara gömüldü, gözleri doldu.
C) Her insan bir hazinedir bizim kültürümüzde.
D) Ülkemiz Asya ile Avrupa arasında bir köprüdür.
E) Ülkemiz, ağır bir ekonomik bunalımı hafif atlattı.

1. I. Açığa çıkan olayda kimsenin hatası olmadığı anlaşılmıştı.
II. İçindekilerini açığa vurup ondan intikamını almıştı.
III. Açığı çıkan muhasebeci işten hemen uzaklaştırılmıştı.
IV. Onun bir açığını bulup gözden düşmesine neden olmuştu.
V. Açığı yakalanınca ne söyleyeceğini şaşırılmış sessiz kalmıştı.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde kullanılan deyimler yakın anlamlıdır?

- A) I. ve IV. B) I. ve V. C) II. ve IV.
D) III. ve V. E) IV. ve V.

2. "El" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde başka bir sözcükle birlikte deyimleşmemiştir?

- A) Mert olan, namerde el açmaz.
B) Bu sokaktan ancak el ayak çekilince geçebilirsiniz.
C) El ele vererek mahallenin sorunlarını çözdüler.
D) Elinden geleni yapıyordu ama ona faydası dokunmuyordu.
E) Ne demişler; "El eli yıkar, el de döner yüzü yıkar."

3. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde mecazlı bir anlatım yoktur?

- A) Ağaç yaşken eğilir.
B) Dost ile ye, iç; alışveriş etme.
C) Damlaya damlaya göl olur.
D) Güneş balçıkla sıvanmaz.
E) Hamama giren terler.

4. Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlama gelecek şekilde kullanılmasına kinaye denir.

Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde kinaye yoktur?

- A) Ayağını yorganına göre uzat.
B) Ağaç yaşken eğilir.
C) Mum dibine ışık vermez.
D) İşleyen demir pas tutmaz.
E) Son pişmanlık fayda vermez.

5. Yaratıcı metinlerin karşısında yaratıcı düşüncenin soyutlamalarıyla çıkan diğer metinler yer alıyor bu kitapta. Yazarı ve kurduğu dünyayı anlamaya yönelik, özgün bir anlayışın egemen olduğu eleştiriler yapıyor. "Yazarın Sarkacı Roman"da okuduğunuz kitapları yetkin bir eleştirmenin gönül penceresinden yakalama şansını elde edeceksiniz.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okurun dünya gözüyle göremediğini gönül gözüyle sezinlemek
B) Kendi kişisel düşüncesini eleştirisine malzeme yapmak
C) Kılı kırk yarararak incelediği yapıtlara nesnel yaklaşımının damgasını basmak
D) Okuduklarımızı olgun bir eleştirmenin ruhunun derinliklerinden görmek
E) Yapıttan alacağı mesajı eleştirmeni özgün tenkitlerinden yakalamak

6. Ahmet Ümit, romanlarında bir neşter gibi kullandığı kalemini, derinden etkilendiği yazarların üzerinde gezdiriyor. Dostoyevski'den Sophokles'e, Mevlana'dan Kafka'ya, Orhan Kemal'den Yusuf Atılgan'a...

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Etkileyici üslubunun etkisinde kaldığı ünlü yazarlardan ilham alarak eser oluşturmak
B) Etkilendiği kahramanların ve yazarların çizgisini yakalamak
C) Özgün tarzını evrensel yazarların büyüyle yüceltmek
D) Keskin kalemini dünyaca ünlü yazarların ikliminde renklendirmek
E) Etkili üslubunu derinden etkilendiği yazarların önüne geçirmek

7. Aşağıdakilerin hangisinde deyim açıklayıcısıyla birlikte kullanılmıştır?

- A) Öğrenciler anlatılanlara kulak kabartıp anlatılanları çok güzel ve dikkatli dinliyorlar.
B) Ayrıntılara önem vermez, bütün işlerinde kılı kırk yarardı.
C) Babası uzun yolculuktan hediyelerle gelince ağzı kulaklarına vardı.
D) Meydana gelen karışıklıktan medet umuyor, bulanık suda balık avlıyordu.
E) Dedenin anlattıklarını iyi dinle ve unutma, anlattıkları kulagina küpe olsun.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "Her şeyi yerle bir etmek, hak ile yeksan etmek" anlamında bir deyim kullanılmıştır?

- A) Bütün kadehler, mermi ısıklarıyla aynalara çarpıp tuzla buz oluyordu.
- B) Hiçbiri çalışmıyor, hepsi küpünü doldurma telaşında.
- C) Çok pot kırar; ama aslında saf biridir.
- D) Deprem, bu şehirde taş üstünde taş koymadı.
- E) Ödül töreninde çocuk heyecandan yerinde duramıyordu.

2. Bilgi bakımından yetkin kimselerin olmadığı yerlerde biraz bilgisi olan kişi bilim adamı kesilir.

Bu açıklama aşağıdaki atasözlerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Bin bilsen de bir bilene danış.
- B) Biri bilmeyen bini hiç bilmez.
- C) Akıl olmayınca başta ne kuruda biter ne yaşta.
- D) Koyunun olmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi derler.
- E) Akılları pazara çıkarmışlar; herkes yine kendi aklını almış.

3. Aşağıdaki atasözlerinin hangisi anlamca diğerlerinden farklıdır?

- A) Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.
- B) Üzüm üzüme baka baka kararır.
- C) Kargayla uçan, leşe konar.
- D) Topalla gezen, aksamak öğrenir.
- E) Kır atın yanında duran, ya huyundan ya suyundan kapar.

- 4. I. En nihayetinde kendimize göre bir ev bulabilmiştik.
- II. Aşağı yukarı tüm işleri bitirdik sayılır.
- III. Eninde sonunda bu düşünceyi sana kabul ettireceğim.
- IV. Taş çatlasa beş gün sonra tüm gerçekleri öğreneceksin.

Yukarıdaki altı çizili sözlerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I. ve II.
- B) I. ve III.
- C) I. ve IV.
- D) II. ve III.
- E) III. ve IV.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim açıklamasıyla birlikte kullanılmıştır?

- A) Çok yumuşak gibi görünse de aba altından sopa gösteriyor; çocuğu sezdirmeden korkutuyordu.
- B) İşlerin böyle sonuçlanacağını düşünememiş, başarısızlığın acısını günlerce çekmişti.
- C) Onun nasıl bir insan olduğunu hâlâ anlayamamıştı; aş başında usta, iş başında hasta oluyordu.
- D) Armudun sapı var, üzümün çöpü var diye diye elindeki her şeyi kaybetmişti.
- E) Yaşadığı tüm acıların kaynağının o olduğunu görünce düşünmeden onu defterden sildi.

6. Aşağıdaki sözlerden hangisi atasözü özelliği göstermez?

- A) Yoksulun karnı doyarsa sırtı üşür.
- B) Alet yapar, el övünür.
- C) Atı alan Üsküdar'ı geçti.
- D) El elden üstündür.
- E) Başa gelmez iş olmaz, ayağa değmez taş olmaz.

